UUTISET

Pääkaupunkiseutu on käyntikorttimme maailmalla, mutta myös maaseutu voi olla kansallista kilpailukykyämme nostava tekijä. **KANSANEDUSTAJA SEPPO KÄÄRIÄINEN (KESK.)**

Lipponen: Suomeen 5-6 kasvukeskusta

KUOPIO (MT)
Paavo Lipposen (sd.) mukaan suomalainen aluepolitiikka on muuttunut viime vuosikymmeninä suuresti maailmanlaajuisen murroksen paineessa.

”Globaalit voimat ovat tehneet vanhanaikaiseksi politiikan, jossa työtä viedään alueille. 1980-luvulla aluepoliittinen tasapaino pitkälti saavutettiin, mutta nyt mennään siihen, että väestö, osaaminen ja innovaatiot keskittyvät muutamaan keskukseen”, Lipponen linjaa.

Keskustan **Seppo Kääriäinen** yhtyy näkemykseen aluepolitiikan muutoksesta.

”Aluepolitiikan tietynlaista kulta-aikaa olivat 1960-, 1970- ja 1980-luvut. Elämme toisenlaisessa maailmassa, mutta aluepolitiikan tarve ei silti ole kadonnut minnekään.”

Lipponen ja Kääriäinen keskustelivat Itä-Suomen maakuntien huippukokouksen ”Titaanien taisto” -paneelissa toimittaja **Hannu Lehtilän** johdolla kansallisen aluepolitiikan tulevaisuudesta.

Pohjois-Savon liiton järjestämä kaksipäiväinen huippukokous pidetään 29.–30. elokuuta Kuopiossa.

Kourallinen keskuksia vai koko Suomi?

Lipponen pyöritteli mallia, jossa kehitetään 5–6 suurempaa keskuskaupunkia. Niissä asuisi tulevaisuudessa noin 80 prosenttia suomalaisista.

”Maailmankulttuurin voimat jylläävät sillä logiikalla, että ideat ja innovaatiot syntyvät suuremmissa keskuksissa. Keskusseutujen vahvistaminen ylipäätään on kaiken lähtökohta. Jos meillä ei ole menestyviä isoja yksiköitä, resurssimme eivät riitä.”

Kääriäinen korosti aktiivisempaa maaseudun roolia.

”Pääkaupunkiseutu on käyntikorttimme maailmalla, mutta myös maaseutu voi olla kansallista kilpailukykyämme nostava tekijä. Uusiutuvat energianlähteet sekä kaivosaihiot ovat nousevia aloja.”

”Kunhan keskukset menestyvät, voidaan tukea myös maaseutua”, Lipponen vastasi.

Tiiviimpää Itä-Suomen yhteistyötä

Lipponen ja Kääriäinen olivat yhtä mieltä siitä, että Itä-Suomea täytyy kehittää laaja-alaisesti yhteistyössä, maakuntarajat ylittäen.

”Venäjän merkitys kasvaa. Itä-Suomi voi olla tässä hyödyksi koko Suomelle”, Kääriäinen toteaa.

”Yhteistyö Pietarin suuntaan on asia, jossa Helsingin ja Itä-Suomen edut yhtyvät. Infrastruktuurin ja liikenneyhteyksien toimivuus sinne päin korostuu”, Lipponen sanoo.

JUKKA KOIVULA

”Hallituksen pakko onnistua”

KUOPIO (MT)
Entinen pääministeri ja eduskunnan puhemies **Paavo Lipponen** (sd.) katsoo Kataisen hallituksen olevan nyt selkä seinää vasten.

”Jos rakenneuudistuksia ei saada alulle tänä syksynä, aikaikkuna asioiden hoitamiseen tällä hallituskaudella sulkeutuu.”

Rakenneuudistuksilla Lipponen viittaa erityisesti kunta- ja sote-uudistuksiin sekä kansallisen kilpailukyvyn parantamiseen.

”Esimerkiksi Kainuu voisi olla yksi kunta. Tähän suuntaan kannattaisi mennä, ei ole syytä rakentaa raskaita väliportaita.”

Vaikka hallituspohja on leveä, ei Lipponen koe monenkirjavuutta lähtökohtaisesti ongelmaksi.

”Johtamani hallitukset olivat erittäin toimintakykyisiä. Toivotan nykyhallitukselle voimia ja rohkeutta.”

Keskustan kansanedustaja **Seppo Kääriäinen** esitti viime viikonloppuna tieteellisen tutkimuksen teettämistä EU-jäsenyyden myönteisistä ja kielteisistä vaikutuksista Suomelle.

Mallina on Britannian pääministerin **David Cameronin** vaatimus EU:n ja jäsenvaltioiden välisen vastuujaon selkiyttämisestä.

”Aikoinaan puhuin Euroopan demarien kokouksissa vakauden merkityksestä. Ei saa mennä liian lujaa, olipa kysymys sitten syventymisestä tai laajentumisesta. Tässä kohden tutkimus voi olla paikallaan”, Lipponen puntaroi.

JUKKA KOIVULA

Maavoimat hankkivat kotimaisia traktoreita

ÄÄNEKOSKI (MT)
Maavoimien alueellisten joukkojen huoltotehtäviä hoidetaan jatkossa kotimaisilla Valtra-traktoreilla. Ensimmäiset traktorit luovutettiin Suolahden tehtaalta eilen.

Maavoimat tilasi Valtralta 106 traktoria kilpailutuksen jälkeen. Traktorit ovat N163 Direct -mallin liikennetraktoreita.

Hankintasopimuksen arvonlisäverollinen hinta on yli 14 miljoonaa euroa ja työllistävä vaikutus Suomessa noin 30 henkilötyövuotta.

Samassa yhteydessä hankitaan jokaiseen traktoriin SKJ-Rakennustekniikan perävaunu. Sen kaupan arvonlisäverollinen hinta on noin neljä miljoonaa euroa, työllistävä vaikutus yli 13 henkilötyövuotta.

Maavoimien operaatiopäällikkö prikaatinkenraali **Petri Hulkko** kehui nykyisten traktoreiden ominaisuuksia. Niillä pystyy kuormaamaan, purkamaan, hinaamaan ja siirtämään tavaraa.

Maavoimien huollon tarkastajan eversti **Jussi-Petri Hirvosen** mukaan traktoreita tullaan käyttämään esimerkiksi tykistön ampumatarvikkeiden vientiin suoraan asemaan. Kalustolla kuljetetaan myös vettä ja polttoaineita.

Tavarat konteissa

Jokaiseen traktoriin huittislainen SKJ-Rakennustekniikka toimittaa koukkutartuntalaitteella varustetun perävaunun. Sen on kyettävä lastaamaan, purkamaan ja kantamaan 16 tonnin painoinen kontti.

Yhtiön toimitusjohtajan **Janne Survosen** mukaan kaupan johdosta tuotantoon on palkattava lisää väkeä.

Valtra kouluttaa traktoreiden kuljettajat. Jo valmistusvaiheessa on huomioitu turvallisuus.

Esimerkiksi etukuormain on varustettu rikkoventtiilillä, joka estää kuormaimen putoamisen, jos letku särkyy, markkinointipäällikkö **Jarkko Hyyrönmäki** selvitti.

Kaupan syntyä edisti myös Valtran valtakunnanlaajuinen huoltoverkosto.

Eilen luovutetut traktorit menivät Panssariprikaatiin, Reserviupseerikoululle ja Jääkäriprikaatille. Tänä vuonna maavoimat saa 33 traktoria.

Loput tilauksesta toimitetaan vuosien 2014 ja 2016 välisenä aikana.

REIJO VESTERINEN

JANNE NOUSIAINEN

Maavoimat tilasi Valtralta 106 traktoria. Ensimmäiset luovutettiin torstaina.

Valot ja heijastimet kuntoon

Traktorin perävalotkin pitää puhdistaa ennen liikenteeseen lähtemistä.

OULU (MT)
”Valot ja heijastinlaitteet on tärkeää pitää kunnossa aina kun tiellä liikutaan. Tämä kannattaa palauttaa mieliin nyt kun illat syksyä kohti pimenevät”, sanoo ylikonstaapeli **Hannu Martikainen** Liikkuvan poliisin tilannekeskuksesta.

Heijastimien toimivuus on erityisen tärkeää varmistaa silloin, kun traktori tai peräkärry jätetään tien varteen pimeän ajaksi.

”Vuosittain sattuu useita ikäviä onnettomuuksia puutteellisten heijastimien vuoksi.”

Auto voi törmätä liikenteessä olevaan tai pysäköityyn traktoriin tai sen peräkärryyn. Henkilövahinkoja voi syntyä niin auton kuin traktorin puolella.

Valvotaan kuin muitakin

Poliisi valvoo traktoreita ja peräkärryjä muun liikennevalvonnan ohessa.

”Valot ja renkaat ovat näkyvimpiä osia ajoneuvoissa, joten niiden kuntoon kiinnitetään aina huomiota.”

Epäkohtiin puututaan, ja rikesakkoja tai päiväsakkoja kirjoitetaan, kun syytä on.

Martikainen sanoo, että valituksia traktoreiden tai peräkärryjen kunnosta tulee harvoin, vaikka poliisille tulee muuten kaikenlaisia valituksia tuhkatiheään.

Valvontapyyntöjäkään Martikainen ei muista tulleen erityisesti traktoreille.

Valot ja liivit mukaan

Martikainen sanoo, että traktorilla liikkuvalle sopivat samat ohjeet kuin muillekin pimeällä liikkuville ajoneuvon kuljettajille: Valot ja heijastimet kuntoon ja itselle mukaan valaisin ja heijastinlaite.

Näitä neuvoja ylikonstaapeli teroittaa myös omalle perheelleen.

”Apuvälineiden pitää olla helposti käytettävissä. Muuten niistä ei ole hyötyä.”

Oman perheen autoissa Martikainen pitää heijastinnauhaa häikäisysuojan ympärillä. Siitä sen saa helposti mukaan.

Heijastinliivit ovat vielä parempi apuneuvo, ja ne ovatkin pakolliset monissa Keski-Euroopan maissa. Martikainen ei ota kantaa siihen, pitäisikö liivipakko säätää myös Suomeen.

”Ihminen voi ajatella itsekin”, ylikonstaapeli sanoo. Toinen varautumiseen sopiva ohje on: ”Ajaminen on ajattelemista”.

Tilaston mukaan Suomessa on rekisteröitynä 391 998 traktoria. Esimerkiksi matkailuperävaunuja on 71 833.

JOUKO RÖNKKÖ

KIMMO HAIMI

Näkyminen liikenteessä on usein ratkaisevan tärkeää. Vuosittain sattuu lukuisia onnettomuuksia puutteellisten heijastinlaitteiden vuoksi.

Metsähallitukselle suuret korvaukset Iijoen vesivoimasta

Linjaus haettiin korkeimmasta oikeusasteesta

OULU (MT)
Korkein hallinto-oikeus KHO on korottanut Iijoen vesivoimasta Metsähallitukselle määrättyjä korvauksia. PVO-Vesivoima Oy velvoitettiin maksamaan yhteensä 11,5 miljoonaa euroa.

Korvaussumma pysyvästä käyttöoikeudesta vesivoimaan on yli 9 miljoonaa euroa suurempi kuin ympäristölupaviraston vuonna 2008 määräämä korvaus.

Metsähallituksen viestintäjohtaja **Juha Mäkinen** pitää KHO:n ratkaisua tärkeänä kaikille maanomistajille.

”Liiketoiminnan ja maanomistuksen rajapinnat eivät aina ole ongelmattomia. Sen vuoksi Metsähallitus haki ratkaisua korkeimmasta oikeusasteesta.”

Iijoen Pahkakosken vesivoimalaitos talviväreissään Yli-Iissä Oulussa.

Kiista rahasta

Oikeuteen piti mennä, koska korvaussumman suuruudesta ei päästy muuta kautta sopuun.

KHO:n mukaan korvaus tulee perustaa rakentamattoman vesivoiman markkinahintaan. Sen arvioimisen on perustuttava omaisuuden tuottoon. Samoin sähkön hinnan nousu 2000-luvulla tuli ottaa huomioon.

Kiistan osapuolet sopivat vuonna 1981 PVO-Vesivoima Oy:n oikeudesta käyttää vesivoimaa Iijoen neljässä voimalaitoksessa.

Määräaikainen sopimus päättyi vuoden 2005 lopussa. Osapuolet sopivat silloin käyttöoikeuden jatkamisesta väliaikaisesti, kunnes pysyvä ratkaisu asiasta saavutetaan joko yhteisestä sopimuksesta tai oikeusprosessin kautta.

Metsähallitus piti tapausta periaateratkaisuna, koska omaisuutta siirrettiin liiketaloudelliseen yksityiseen käyttöön.

Ennakkoratkaisuja tai linjauksia käyvän hinnan määrittämisestä vesivoiman omistajan ja voimalaitoksen omistajan välillä ei ollut.

Lisäksi eri malleilla saatujen korvausten väliset erot ovat huomattavia.

JOUKO RÖNKKÖ

UUTISTAUSTA

Talvivaara pysyy otsikoissa

Kaivosyhtiö Talvivaara pysytteli otsikoissa myös kesällä. Uutiset ympäristöongelmista eivät loppuneet, vaikka suuria pamauksia ei koettukaan. Myös niille, jotka sanovat ettei kaivosyhtiö selviä taloudellisesta ahdingostaan, tuli uskon vahvistusta.

Ympäristöongelmista huolestuneet lukivat tarkkaan tiedot, joiden mukaan kaivoksen lähijärvien särjistä on mitattu kohonneita kadmium-pitoisuuksia. Raskasmetallien vuoksi kalojen käyttöä ravinnoksi kannattaa rajoittaa.

Raskasmetallien määrä lähijärvien vesissä sen sijaan ei ole mainittavasti kohonnut. Kolmisopessa kadmiumin määrä on jopa laskenut parin vuoden takaisesta.

Uraania ei näy

Talvivaaran pahimmaksi uhaksi mainittua uraania ei ainakaan näissä tutkimuksissa löydetty lähijärvien kaloista. Mittausmenetelmät ovat nykyisin erittäin tarkkoja ja pienetkin määrät kyllä löydetään.

Kolmas koekalastus on jo tehty. Ehkä sen tulokset antavat lisää tietoa.

Työllisyys notkahti

Kaivosyhtiön YT-neuvottelut päättyivät viime viikolla, ja yhtiön tiedotteen mukaan työntekijöiden määrää vähennetään 68:lla. Muutama työntekijä lomautetaan. Lisäksi loppuvat työt liki sadalta määräaikaiselta, lähinnä kesätyöntekijältä.

Myös vesienhallinnan johtaja **Maija Vidqvist** lähtee yhtiön palveluksesta syyskuun lopussa. Hän toimii sen jälkeen Talvivaaran konsulttina.

Talvivaara työllistää vielä nyt, ennen vähennyksiä noin 670 työntekijää.

Jos joku pitää irtisanomisia merkkinä yhtiön lopun lähenemisestä, niin erehtyy. Loppu saattaa lähestyä, mutta irtisanomisilla sitä lykätään. Kulut pienenevät noin 5 miljoonaa euroa vuodessa.

Vain kuoppa jää?

Kaivostoimintaan kriittisimmin suhtautuvat sanovat, että kaivosyhtiöt kuorivat Suomesta kerman, ja jättävät tänne vain kuopat.

Jos kuopat ovat avolouhoksia tai kaivoskuiluja, ne täyttyvät vedellä. Monet kaivokset ovat suosittuja sukelluskohteita.

Edellytys hyvälle lopetukselle on, että rahaa alueiden siistimiseen varataan riittävästi. Lain mukaan menetellen näin tapahtuu.

Kerman kuoriminen ei näköjään aina kannata, sillä useampi kuin yksi Suomessa toimivista kaivosyhtiöistä hoippuu konkurssin partaalla.

Ruotsalainen kaivosyhtiö Nordic Mines hakeutui heinäkuussa yrityssaneeraukseen.

Sodankylässä toimivan Pahtavaaran kaivoksen omistajan Lappland Goldminersin yrityssaneeraushakemus hyväksyttiin kesäkuussa.

Talvivaaran kaivosyhtiön omistajat taas ovat menettäneet omistuksensa arvosta jo 95 prosenttia.

Työtä ja tuloja

Kaivosten henkilökunnalle uutiset ovat ikäviä. Yhtä hyvin palkattuja työpaikkoja ei helposti löydy enempää Kainuusta, Raahesta kuin Lapistakaan.

Konkurssin partaalla kiikkuminen ei kuitenkaan vielä merkitse konkurssia. Talvivaarakin luultavasti jatkaa – monien kauhuksi mutta toisten elannoksi.

Talvivaaran merkitys koko maakunnalle näkyy, paitsi ympäristöuutisissa, myös taloustilastoissa. Kainuu oli Itä-Uudenmaan jälkeen eniten tulotasoaan nostanut maakunta viimeisten kymmenen vuoden aikana. Sopii muistaa, että tuona aikana Kajaanissa lopetti toimintansa vanha ”leivän isä” UPM:n paperitehdas. Se työllisti parhaina päivinään Talvivaaran verran väkeä.

PEKKA FALI

Talvivaaran Härkäpuro värjäytyi kalkituksen vaikutuksesta keväällä.

JOUKO RÖNKKÖ
on MT:n toimittaja.

jouko.ronkko@mt1.fi